

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА»

Галузь знань: 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво

освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр
професійне спрямування «Сольний спів»

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 6554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1845/17
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2017

А.О. Таранник

Робоча програма «Музична педагогіка» для студентів за напрямом підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво", професійного спрямування «Сольний спів».

Розробник: Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики музичного мистецтва.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____
(Олексюк О.М.)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

" ___ " _____ 2017 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА»

Галузь знань: 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво

освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр
професійне спрямування «Сольний спів»

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма «Музична педагогіка» для студентів за напрямом підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво", професійного спрямування «Сольний спів».

Розробник: Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики музичного мистецтва.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
Програма	
<i>Змістовий модуль I. Теоретичні основи музичної освіти і навчання.....</i>	11
<i>Змістовий модуль II. Дидактичні принципи, методи, прийоми та форми цілісного музично-педагогічного процесу.....</i>	15
<i>Змістовий модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання і виховання.....</i>	21
<i>Змістовий модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музичного мистецтва.....</i>	26
III. Плани семінарських занять.....	32
IV. Завдання для самостійної роботи.....	36
V. Навчально-методична карта дисципліни.....	40
VI. Карта самостійної роботи студента.....	43
VII. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю.....	47
VIII. Методи навчання.....	52
IX. Методичне забезпечення курсу.....	52
X. Орієнтовна тематика курсових робіт.....	52
XI. Рекомендована література:	
Основна.....	54
Додаткова.....	55

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Музична педагогіка» є однією з центральних профілюючих дисциплін, яка спрямована на становлення професійної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва, передбачає оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для роботи в якості вчителя музичного мистецтва у різних закладах загальної музичної освіти.

Мета курсу: підготовка компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі загальної музичної освіти, здатного забезпечити навчання, виховання й розвиток школярів засобами музичного мистецтва. Основа навчальної дисципліни — новітні дослідження музичної педагогіки та суміжних наук. Матеріал тісно пов'язаний з іншими спеціальними дисциплінами навчального плану. Положення методики висвітлюється на основі різноманітних програм з музичного виховання для дітей. Теоретичні знання підкріплюються конкретними прикладами з практики ознайомлення студентів з роботою вчителя музичного мистецтва в закладах загальної музичної освіти. При проведенні занять значну увагу привертає огляд спеціальної педагогічної і методичної літератури.

Завдання курсу:

- розкрити сутність педагогіки мистецтва, сформулювати систему основних знань про музичне мистецтво;
- засвоїти зміст програми у межах цілісного музично-педагогічного процесу;
- реалізувати ідею загального інтелектуального та морального розвитку особистості;
- сформувати основи гуманістичної культури особистості студентів;
- враховувати мету розвитку особистості дитини у контексті гуманітаризації освіти;
- оволодіти основами теорії і методики музично-естетичного виховання, реалізуючи принципи гуманізації та естетизації у межах цілісної музично-педагогічної концепції;
- виховати основи професійного мислення студентів;
- розвинути у студентів самостійність мислення і потребу в самоосвіті і саморозвитку;
- оволодіти різноманітними видами професійно-творчої діяльності.

У результаті виконання програми студенти повинні оволодіти наступними знаннями, навичками і вміннями:

- уміти спланувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних

завдань уроку;

- набути навички створення різних моделей уроків, кожен з яких має драматургічні особливості, що впливають із специфіки його змісту;
- уміти застосовувати одну із запропонованих методик;
- використовувати основні методи та прийоми музичного навчання у різноманітних видах музичної діяльності;
- аналізувати і використовувати на практиці наукову та музично-методичну літературу;
- формувати навички художньо-творчої діяльності дітей.

Практичне проведення багатьох видів занять передбачає самостійну перевірку студентами на практиці важливості застосування різноманітних методик та технологій навчання. На практиці студенти оволодівають методами та прийомами музично-естетичної виховної роботи. У цьому розділі студентам пропонується широкий вибір: практика у школах, естетичних центрах, ліцеях, гімназіях, навчальних установах позашкільної освіти, відвідування занять досвідчених спеціалістів художньо-естетичного напрямку. Головна ідея такої підготовки – реальний органічний синтез теорії і практики, педагогічної творчості та наукових досліджень. Лише всебічна єдність теоретичного курсу методики та педагогічної практики відповідає завданням професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

У результаті вивчення курсу **студент має оволодіти знаннями про:**

- категоріально-понятійний апарат музичної педагогіки;
- мету, завдання, принципи і засоби організації музичної освіти;
- види музичної діяльності учнів;
- специфіку уроку музичного мистецтва як навчального предмета;
- сутність організаційних форм музичної освіти;
- зміст професійної компетентності вчителя музичного мистецтва;
- види музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- пріоритетні професійні якості вчителя музичного мистецтва.

У результаті виконання програми **студент повинен уміти:**

- планувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку;
- проводити діагностичні дослідження щодо розвитку особистості учня, враховуючи принцип природовідповідності;
- застосовувати організаційні форми навчання музики;
- застосовувати на практиці одну із запропонованих методик.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **програвні компетентності**:

Загальні:

- світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції;
- комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мислинневої діяльності;
- самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

Фахові:

Базові:

- організаційна: уміння організувати роботу шкільних музично-творчих колективів і гуртків;
- психолого-педагогічна: знання закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах. Здатність до розвитку природних здібностей учнів у процесі навчання музики;
- методична: володіння методикою загальної музичної освіти, методами навчання музики та музичного виховання;
- музично-інформаційна: здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках.

Спеціальні:

- музично-теоретична: здатність до теоретичного аналізу музичних творів різних форм, жанрів і стилів. Сформованість музично-теоретичного тезаурусу;
- інструментально-виконавська: володіння методами навчання гри на музичних інструментах для організації інструментального музикування школярів на уроках музичного мистецтва та в позанавчальний час;
- вокально-хорова: володіння співацьким голосом, методами його вдосконалення та методикою роботи з хором. Знання різножанрового співацького репертуару.

Програвні результати навчання:

- сформованість світогляду, загальної культури. Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері музичного мистецтва та музичної педагогіки. Мисленнева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань;
- готовність до планування й організації музично-освітнього процесу в середніх загальноосвітніх навчальних закладах. Здатність добирати ефективні й педагогічно доцільні форми, методи і засоби навчання музики та музичного виховання;

- здатність реалізувати знання з методики загальної музичної освіти на уроках музичного мистецтва та в позакласній роботі;
- готовність до навчання, виховання й розвитку школярів засобами музично-ігрової та вокально-хорової діяльності, елементарного музикування та сприймання музики різних жанрів, стилів, епох;
- володіння навичками самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет;
- володіння методами розвитку в учнів музичних здібностей та формування елементарних музично-теоретичних знань;
- володіння методами навчання гри на музичних інструментах та здатність організувати інструментальне музикування школярів;
- володіння методикою вокально-хорової роботи та здатність реалізувати її на уроках музичного мистецтва і в позакласній діяльності;
- готовність підвищувати рівень власної фахової компетентності засобами самоосвіти, самоорганізації, рефлексії і самовдосконалення.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>6 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>180 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>0202 "Мистецтво"</i></p> <p>Шифр та назва напряму підготовки: <i>6.020204 "Музичне мистецтво"</i></p> <p>Професійне спрямування <i>"Сольний спів"</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"Бакалавр"</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 4. Семестр: 7,8.</p> <p>Аудиторні заняття: <i>42 год.</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>28 год.</i> Семінарські заняття: <i>14 год.</i> Самостійна робота: <i>60 год.</i> Модульний контроль: <i>6 годин</i> Семестровий контроль: <i>72 години</i> Курсовий проект Вид контролю: <i>залік (7-й сем.), екзамен (8-й сем.)</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин									
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторні	Семінарські	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль	Курсовий проєкт
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ											
1.1.	Зміст музичного навчання та його складові	12	4	4				8			
1.2.	Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у ХХ ст.	14	6	4		2		8			
1.3.	Музичні здібності дітей та їх розвиток.	8	4	2		2		4			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом:	36	14	10		4		20	2		
Змістовий модуль II. ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ, МЕТОДИ, ПРИЙОМИ ТА ФОРМИ ЦІЛІСНОГО МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ											
2.1.	Сучасні принципи музичного навчання	14	6	4		2		8			
2.2.	Методи та прийоми музичного навчання та виховання	14	6	4		2		8			
2.3.	Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу	6	2	2				4			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом:	36	14	10		4		20	2		
	Разом за 7-й семестр:	72	28	20		8		40	4		

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин									
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторні	Семінарські	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль	Курсовий проєкт
Змістовий модуль III.											
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ											
3.1.	Музична діяльність дітей	4	2			2		2			
3.2.	Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі	4	2			2		2			
3.3.	Методика викладання музики на різних вікових етапах	4	2	2				2			
3.4.	Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу	2						2			
3.5.	Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання	4	2	2				2			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом:	20	10	4		4		10	2		
Змістовий модуль IV. МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА											
4.1.	Професійна діяльність учителя музичного мистецтва	4	2			2		2			
4.2.	Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості	4	2	2				2			

4.3.	Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики	4	2	2			2			
4.4.	Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музики	4					4			
	Семестровий контроль	36							36	
	Курсовий проект	36								36
	Разом	88	4	4		2	10		36	36
	Разом за 8-й семестр:	108	14	8		6	20	2	36	36
	Разом за курс навчальної дисципліни:	180	42	28		14	60	6	72	

ПРОГРАМА
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
Теоретичні основи музичної освіти і навчання

Тема 1.1. Зміст музичного навчання та його складові

Структурний аналіз змісту музичної освіти: вивчення різних пластів музичної культури (фольклор, духовна музика, класика, сучасна музика); пізнання та розуміння інтонаційної, жанрово-стильової природи музики; вивчення основних засобів музичної виразності (мелодія, гармонія, тощо); діяльнісне засвоєння музичного мистецтва через хорове та інструментальне виконавство, композицію та імпровізацію, пластичне інтонування та музичний рух.

Складові музичного навчання (Е. Абдуллін): досвід емоційно-морального сприйняття музики; музичні знання; музичні вміння та навички. Зміст сучасної музичної освіти як виховання педагогічної системи музичних знань, навичок та умінь в єдності з досвідом музично-творчої діяльності.

Музичні знання як основа цілеспрямованої дії, способи музично-пізнавальної діяльності учня, розвиток самостійного мислення та оцінки. Музичні вміння як можливість успішного усвідомлення дій на основі набутих знань. Автоматизована частина дій (навички). Музичні вміння як загальні (стосовно всіх видів музичної діяльності) і як спеціальні (характерні для конкретного виду музичної діяльності). Роль знань у формуванні музичної культури особистості. Музична грамота як сукупність знань про особливості музичного мистецтва, засоби музичної виразності, зміст і побудову музичних творів; про творчість композиторів і виконавців, нотний запис і музичну термінологію тощо.

Правила музичного навчання. Місце нотної грамоти у музичному навчанні і вихованні дітей. Аналіз шкільних програм із музики у контексті музичних знань і умінь.

Література основна: 1,3,4,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,18

Тема 1.2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у ХХ столітті

Педагогічна система музично-ритмічного виховання швейцарського педагога Е. Жак-Далькроза (1865-1950). Пластична імпровізація (індивідуальна і колективна) як провідний метод творчого розвитку учнів, створення рухових художніх образів під музику. Значення педагогічної системи Е. Жак-Далькроза для розвитку ідей інтеграції у галузі мистецької

освіти.

Вальдорфська педагогіка як система художньо-естетичного виховання учнів, саморозвитку їхньої індивідуальності за умови партнерства з учителем. Німецький філософ Рудольф Штайнер (1861-1925) про чотири сфери цивілізації: пізнання, мистецтво, релігію і моральність. Евритмія як навчальний предмет – оригінальна інновація Р.Штайнера. Характерні риси методики музично-ритмічного виховання у Вальдорфських школах: перенесення акцентів із зовнішнього на внутрішнє, особистісно значуще, що сприяє розвитку душевно-духовних процесів у формуванні особистості.

Педагогічна концепція угорського композитора і педагога Золтана Кодая: спів, народна пісня, релятивна сольмізація, виховання ладового чуття. Народна музика як основа музичної культури нації та музичного виховання в школі. «Збірка пісень для школи» З.Кодая (1943 р.) – угорські народні пісні, на прикладі яких діти повинні засвоювати музичну мову. Гра як основна форма музичного розвитку дітей. Релятивна сольмізація у розвитку ладового відчуття, слуху, правильного інтонування.

Педагогічна система австро-німецького композитора і педагога Карла Орфа (1895-1982): музичний фольклор, синтез музики – руху – слова, музичний інструментарій, імпровізація. Елементарне дитяче музикування як основа розвитку дитячої музичної творчості. Інструментарій К. Орфа. Творче застосування "Шульверку" в музичному вихованні різних країн світу.

Болгарський метод "Столбіца" Бориса Трічкова (1881-1944): гама – зображення – метод. Метод "Столбіца" та його складові: спів на слух, ритмічне виховання способом відбивання ритму, самостійне сольфеджування, розширення меж "практики" слухового співу.

Значення провідних методичних систем масового музичного виховання дітей у ХХ ст. та їх широке практичне застосування у різних країнах світу.

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 3,8,9,12,30

Тема 1.3. Музичні здібності дітей та їх розвиток

Поняття та структурна характеристика музичних здібностей. Основні музичні здібності: відчуття ладу, музично-слухові уявлення, музично-ритмічне відчуття. Загальні музичні здібності: музична пам'ять, психомоторні здібності. Спеціальні музичні здібності: виконавські, композиторські. Проблеми розвитку музичних здібностей у дослідженнях: Ю. Болотіна, Л.Бочкарева, О. Коваль, Б.Теплова та ін. Аналіз сучасних програм розвитку музичних здібностей дітей на уроках музики у школі (музичні програвачі; музичні ігри; програми для співу караоке; музичні енциклопедії; навчальні програми, навчальні посібники; музичні конструктори, програми для написання музики).

Модульна контрольна робота № 1

1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання.
2. Охарактеризувати складові музичного навчання.
3. Розкрити значення праці Б. М. Теплова «Психологія музичних здібностей».
4. Визначити роль слухання музики у музичному вихованні дітей.
5. Обґрунтуйте стадії сприймання музики під час слухання.
6. Перерахуйте види співу та дайте їм характеристику.
7. Охарактеризуйте музично-ритмічні рухи як засіб музичного розвитку школярів.
8. Розкрити значення гри як основи дитячої творчості.
9. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу.
10. Розкрити значення уроку музичного мистецтва як основної форми шкільного музичного навчання і виховання.
11. Визначити основні принципи уроку музичного мистецтва.
12. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять.
13. Розкрити форми організації музичних занять в системі спеціалізованої позашкільної освіти.
14. Проаналізувати, на вибір, одну із систем музичної освіти дітей у ХХ ст. (К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова, Д. Кабалевського, Вальдорфська педагогіка та ін.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Дидактичні принципи, методи, прийоми та форми цілісного музично-педагогічного процесу

Тема 2.1. Сучасні принципи музичного навчання

Принципи навчання (від лат. *Principium* – початок, основа) як вихідні положення, які визначаються цілями та завданнями навчання і визначають форми і методи навчання. Видатні музиканти-педагоги (Б. Асаф'єв, Н. Гродзенська, В. та С. Шацьких, Д. Кабалевський, Г. Ципін, Е. Абдуллін та ін.) про принципи музичної освіти.

Сучасні дидактичні принципи музичного навчання: принципи систематичного та послідовного навчання; принцип цілісності знань; принцип доступності навчання; принцип наочності навчання; принцип індивідуального підходу; принцип активності; принцип єдності виховання, освіти і розвитку;

принцип зв'язку з життям. Дидактичні принципи взаємозалежні і взаємозумовлені та утворюють систему вихідних дидактичних вимог, які забезпечують необхідну ефективність навчання.

Досягнення оптимального результату в музичному розвитку учнів за умов творчого застосування дидактичних принципів і гнучких методів навчання.

Найхарактерніші ознаки сучасної музичної педагогіки: глибока повага до дитини; врахування вікових особливостей розвитку дітей; прагнення пов'язати школу із життям; створення ситуації успіху та розвитку на уроці; діалогічність процесу навчання; підкреслювання виховних аспектів викладання музики в дусі сучасного гуманізму тощо.

Література основна: 1,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,21

Тема 2.2. Методи та прийоми музичного навчання та виховання дітей

Методи (у перекладі з грецьк. – спосіб дослідження) як наукова категорія – спосіб досягнення мети, певним чином упорядкована діяльність.

Методи навчання – засоби взаємопов'язаної діяльності вчителя і учня, спрямованої на вирішення завдань навчання, виховання і розвитку.

Методи виховання формують загальну музичну культуру особистості, здатність розуміти і глибоко переживати художні образи мистецтва, ціннісне ставлення до буття.

Класифікація педагогічних методів у музичній педагогіці. Скерованість їх на моделювання художньо-творчих процесів на музичних заняттях. Особлива роль проблемно-пошукового методу. Методи прямого і опосередкованого педагогічного впливу. Активізація розумової діяльності, творчого, самостійного прояву з використанням методів виховання і навчання. Методи спонукання до співпереживання, емоційної чутливості, прекрасного у процесі формування естетичного сприйняття. Методи, спрямовані на вдосконалення культури, пошукових ситуацій, що стимулюють до творчих і практичних дій. Методи виховання та їх спрямованість на розвиток емоційно-ціннісного ставлення до музики, розвиток художньо-пізнавальних можливостей. Зв'язок методів навчання із змістом занять. Вікові та індивідуальні особливості музичного вияву дітей на уроці музики.

Взаємозв'язок педагогічних методів. Варіативність прийомів, що стимулюють інтерес дітей до музичної діяльності. Вибір методів і прийомів. Етапи роботи над музичним твором. Необхідність застосування методів стимулювання музичної діяльності. Диференційність застосування і творчий підхід вчителя у виборі та реалізації методів музичного навчання та виховання. Характеристика прийомів музичного виховання залежно від видів музичної діяльності, типів навчальних завдань, віку, етапів роботи.

Гра та її виховне значення. Методика ігрового моделювання. Застосування музично-дидактичних ігор і посібників для розвитку музичних можливостей, заглиблення засобів музичної виразності у різних видах музичної діяльності. Гра як основа дитячої творчості.

Література основна: 1,4,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,5,14,15,18,21

Тема 2.3. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу

Цілісний музично-педагогічний процес, його основні принципи, відображені в різних формах уроків навчання музики, специфіка музики. Форма організації цілісного музично-педагогічного процесу. Мобільність організаційних форм навчання дітей. Залежність музичного розвитку від форм організації музичної діяльності.

Музичні заняття – основні форми навчальної діяльності дошкільників. Види музичних занять (індивідуальні, по підгрупах, фронтальні). Використання різних видів музичної та художньої діяльності у різноманітних за змістом заняттях. Типові, домінуючі, тематичні, комплексні типи занять. Варіативність їх структури.

Урок – основна форма організації цілісного педагогічного процесу в школі. Відмінності уроку музики від уроку мистецтва. Планування музично-педагогічного процесу. Програма як необхідна вимога педагогічної діяльності вчителя. Підготовка вчителя до уроку, її основні етапи. Навчально-виховні процеси, конкретизація змісту, вибір методів навчання, музичного матеріалу в залежності від реальних можливостей віку. Врахування у роботі вчителя психологічних особливостей дітей, їх музичного розвитку, рівня підготовки. Особлива емоційна атмосфера уроку. Активізація пізнавальної активності – одне із важливих завдань шкільного навчання. Індивідуальний підхід до учнів. Ідейно-емоційна сила впливу музики на внутрішній світ учнів. Використання спеціального обладнання. Основне завдання уроку музичного мистецтва — пробудити і розвинути у дитини вміння сприймати і цінувати красу музики, мистецтва. Комплексний підхід, підпорядковування всіх елементів уроку його темі. Забезпечення єдиного напрямку всіх видів музичної діяльності. Реалізація дидактичних завдань: освітніх, виховних, розвиваючих. Творча спрямованість діяльності вчителя.

Психологічна, технічна, інтелектуальна, професійна й емоційна підготовка вчителя до уроку мистецтва. Акторське мистецтво вчителя. Органічне "проживання" педагогом художнього образу. Вміння бути виразним. Фронтальна, групова та індивідуальна робота вчителя з учнями. Форми класної та позакласної роботи в одному уроці.

Структура музичних уроків, методи їх проведення, дидактичні цілі що

зумовлює їх типи: урок інформування нових знань, закріплення знань, урок закріплення вмінь і навичок, узагальнені і комбіновані уроки.

Типологія уроків музичного мистецтва як уроку накопичення і використання духовного досвіду, апробування власних потенційних умінь. Драматургія уроку музичного мистецтва. Моделювання музичного заняття: урок-передача, урок-салон, урок-прес-конференція, урок-дослідження, урок-кросворд. Будова уроків співтворчості.

Оцінка праці. Іспит – одна із важливих вимог успішності занять. Домашнє завдання на уроках музичного мистецтва. Реалізація принципу цілісності уроку при використанні різноманітних форм і видів діяльності.

Форми навчально-виховного процесу. Музика у повсякденному житті дошкільників, що об'єднує різні види музичної діяльності. Різні форми організації музичного виховання дошкільників: ігри, розваги, свята. Додаткові форми організації музично-педагогічного процесу школярів. Позакласна і позашкільна форма музичного виховання. Характеристика, мета, організація, зміст позакласних музичних занять.

Співвідношення колективної, групової та індивідуальної діяльності на різних етапах навчання. Активно-емоційні та пасивно-споглядальні форми роботи. Масові та гурткові види позакласної роботи, скеровані на формування музичних смаків та уподобань дітей, розвиток художньої уяви, творчих здібностей.

Література основна: 3,6,8,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,17

Модульна контрольна робота № 2

1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання.
2. Охарактеризувати складові музичного навчання.
3. Визначити сучасні дидактичні принципи музичного навчання.
4. Визначити взаємозв'язок і взаємозалежність принципів музичного навчання.
5. Розкрити сутність методів музичного навчання.
6. Охарактеризувати функції методів музичного навчання.
7. Розкрити сутність проблемно-пошукового методу навчання.
8. Проаналізувати на вибір один із методів музичного навчання.
9. Розкрити значення праці Б. М. Теплова «Психологія музичних здібностей».
10. Визначити роль слухання музики у музичному вихованні дітей.
11. Обґрунтуйте стадії сприймання музики під час слухання.
12. Перерахуйте види співу та дайте їм характеристику.

13. Охарактеризуйте музично-ритмічні рухи як засіб музичного розвитку школярів.
14. Розкрити значення гри як основи дитячої творчості.
15. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу.
16. Розкрити значення уроку музичного мистецтва як основної форми шкільного музичного навчання і виховання.
17. Визначити основні принципи уроку музичного мистецтва.
18. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять.
19. Розкрити форми організації музичних занять в системі спеціалізованої позашкільної освіти.
20. Проаналізувати, на вибір, одну із систем музичної освіти дітей у ХХ ст. (К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова, Д. Кабалевського, Вальдорфська педагогіка та ін.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання

Тема 3.1. Музична діяльність дітей

Вплив різних видів діяльності на цілісний розвиток дитини. Психолого-педагогічне дослідження проблем музичного розвитку дитини. Діяльність як активний процес оволодіння суспільним досвідом, досягненнями культури. Скерованість музичної діяльності на емоційно-ціннісне ставлення до музики. Розвиток художньо-пізнавальних можливостей. Пізнання мистецтва через різні види музичної діяльності: сприйняття, виконавство, творчість, музично-освітня діяльність. Особливості музичної діяльності та їх роль у розвитку музичних здібностей дітей. Взаємозамінність і взаємонасичення різних видів музичної діяльності в результаті втілення творчого завдання, поставленого перед дитиною. Загальна характеристика основних форм музичної діяльності. Специфіка, порівняння і співвідношення видів музичної діяльності.

Музичне сприйняття як основа формування музичної культури, емоційного переживання змісту музики. Різні стадії сприйняття музики. Порівняння видів музичної діяльності дорослих і дітей. Триєдність процесів створення музики композитором (відтворення), виконавцем і сприйняття слухачем (Б. Асаф'єв). Триєдність діяльності слухача, виконавця і композитора у музичній діяльності учнів. Музикознавство і музикальна педагогіка. Специфіка видів музичної діяльності дітей порівняно з дорослою.

Сприйняття музики і музичне сприйняття, його компоненти. Пізнання музичного мистецтва через емоційне сприйняття і осмислення емоційно-образного змісту музики. Діяльність учня-слухача. Зв'язок сприйняття музики

з тезаурусом людини на різних етапах її життєвого шляху. Осмислення зміни інтонації - важлива умова для повноцінного сприйняття музики. Сприйняття мистецтва у процесі руху від "поверхні" до розуміння як шлях цілісного сприйняття музики. Особливості сприйняття, що проявляються у різних вікових періодах, збагачення тезаурусу дітей. Основні етапи засвоєння музичних творів. Слухання музики як вид навчальної музичної діяльності.

Репертуар як основний фактор музичного виховання. Принципи добору репертуару: народна пісня, вітчизняна та зарубіжна класика, сучасна музика, авторська пісня. Виконавський і методичний аналіз.

Необхідність формування у дитини навичок і вмінь виконавчої діяльності. Діяльність учня-виконавця. Значення співу у музично-виконавчій діяльності. Дитячий голос і особливості його розвитку. Хоровий спів як вид виконавчого мистецтва. Характеристика співочих вокально-хорових навичок. Робота з досягнення кантиленного звучання дитячого голосу.

Гра на музичних інструментах як один із видів діяльності музичного виконання. Формування навичок елементарного музикування.

Музично-ритмічні рухи як засіб розвитку емоційної реакції на музичні образи. Набуття навичок пластичного руху (диригентського, танцювального, спортивного). Основні види пластичного інтонування.

Дитяча музична творчість (твір, імпровізація) як один з видів музичної діяльності. Взаємозв'язок і взаємозалежність навчання і творчості дітей. Прояв дитячого музичного відтворення у різних видах музичної діяльності. Діяльність учня-композитора. Характеристика творчого процесу. Види музичної творчості. Шляхи формування, виховання і розвитку здібностей дітей до музичного творчості. Опора у вихованні і навчанні на творче музикування. Музично-освітня діяльність дітей.

Література основна: 3,4,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,5,9,14,15,26

Тема 3.2. Особливості проведення уроків музичного мистецтва у загальноосвітній школі

Урок музичного мистецтва як основна форма шкільного музичного навчання і виховання. Вплив специфіки музичного мистецтва на особливості проведення шкільного уроку музики. Урок музичного мистецтва як шкільний предмет і як урок мистецтва (єдність емоційного і свідомого, художнього і технічного, постійна зміна видів діяльності тощо).

Урок музичного мистецтва – це комплекс різних видів музичної діяльності дітей (співи, слухання музики, музично-ритмічні рухи, музично-освітня діяльність, гра на музичних інструментах тощо).

Основні принципи уроку музичного мистецтва: цілеспрямований педагогічний вплив; компетентність вчителя при формуванні необхідних знань,

вмінь та навичок; емоційно-образна атмосфера проведення.

Цілісність уроку музичного мистецтва, звільненість від схеми, штампу. Творчий підхід до вибору шляхів, засобів і методів музичного навчання.

Підготовка уроку музичного мистецтва. План і конспект уроку, їх спільні складові: 1) тема уроку (за програмою); 2) мета уроку (яких результатів слід досягти зі співу, нотної грамоти, при слуханні музичних творів тощо).

Типи уроків музичного мистецтва: за формою (урок введення в тему, урок заглиблення в тему, урок узагальнення теми) та за змістом (типові, домінантні, тематичні, комплексні).

Драматургія уроку музичного мистецтва, його кульмінаційні моменти. Співвідношення ігрових і навчальних форм діяльності учнів на уроці. Учитель музики як режисер уроку. Професійні вимоги до вчителя музики у сучасній школі.

Проблема створення умов для творчої активності для кожного учня. Музична творчість як засіб активізації фантазії учнів, спонукання до самостійної інтерпретації творів, поглиблення сприймання музики.

Визначення основних критеріїв оцінки якості та ефективності уроку музичного мистецтва. Відповідність уроку означеним критеріям як свідчення високої педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва.

Література основна: 3,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,18,21

Тема 3.3. Методика викладання музики на різних вікових етапах

Форми та види музичних занять дітей дошкільного віку. Методика музичної освіти в початковій школі.

Вікова характеристика молодших школярів у контексті їх готовності до музичного навчання і виховання. Психофізіологічні особливості молодших школярів. Роль гри у навчальній діяльності дітей. Залежність відмінностей у музичному розвитку дітей від їх індивідуальних особливостей: досвід спілкування з музикою, музичні здібності, співацький діапазон, стан сформованості голосового апарату тощо.

Індивідуальні особливості підлітків. Формування і розвиток особистості старшокласників. Вікова характеристика молодших (5-6 класи) і старших (7-8 класи) підлітків. Фізіологічні зміни в організмі. Відмінності між художніми інтересами дівчаток і хлопчиків. Ставлення дітей до уроків музики. Зміна мотивації навчання, потреба у самовихованні. Статеве дозрівання учнів і пов'язані з цим проблеми музичного навчання і виховання. Мутація, співацький режим, охорона голосу підлітка.

Суттєва відмінність методики музичного навчання і виховання учнів-підлітків від методики роботи у початковій школі. Особливості програм з

музики для початкової школи (1-4 класи) та для основної школи (5-8 класи).

Завдання, основні методичні положення, навчальні теми, музичні матеріали. Виявлення показників. Характеристика фахових навчальних посібників. Розвиток особистості у процесі художньої діяльності. Висвітлення і аналіз музичного репертуару. Аналіз структури і змісту діючих навчальних посібників.

Література основна: 4,6,8,9,10,11

Література додаткова: 1,2,9,14,15,18,23

Тема 3.4. Інтеграція мистецтв як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу

Міжпредметні зв'язки та їх функції. Класифікація, види і об'єм їх застосування. Відтворення міжпредметних зв'язків у музиці як один із шляхів підвищення ефективності навчання. Інтеграція предметів гуманітарно-естетичного циклу як принцип діалогу культур.

Програма Л. Масол "Мистецтво". Особливості мови кожного виду мистецтва. Комплексний вплив мистецтва на розвиток естетичної культури учнів. Особливості музики, літератури й живопису як видів мистецтва. Доцільність використання художніх творів різних видів мистецтва на уроках музики. Художня домінанта, яка визначає цю педагогічну доцільність. Різноманітні типи занять. Основні естетичні категорії у межах вікових можливостей дітей. Казка у музиці.

Початковий освітній курс з духовної музики, як залучення дитини до нового важливого пласту української музичної культури. Принцип паралельності між духовною музикою і українською музичною класикою. Культурологічний підхід як основний принцип навчання. Комплексне введення духовної музики у єдності з релігійним мистецтвом і українською історією. Мета, завдання, специфіка курсу. Взаємозв'язок між церковною музикою і українським народним мистецтвом. Залучення учнів до духовної музики. Підсилююча роль фольклору і духовної музики у змісті освіти.

Вплив народної музики на формування музичної культури дитини. Вивчення фольклору в системі предметів музично-естетичного циклу. Фольклор як засіб музичного виховання. Народні пісні, танці, ігри, прислів'я, приказки - великий запас художнього мистецтва народу. Навчання дітей рідної музичної мови. Зміст, форми і методи виховання дітей у роботі з народним мистецтвом. Синкретичність українського музичного фольклору. Природа у системі естетичного виховання. Сприйняття дітьми краси рідного пейзажу. Картини природи в музиці. Можливості природи як фактору музично-естетичного виховання. Природа - невичерпне джерело духовного збагачення людини. Орнітомузикознавство. Шляхи і форми музичного виховання учнів

засобами природи.

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 2,12,16,21,29

Тема 3.5. Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання.

Планування роботи вчителя музики як важлива умова цілеспрямованої організації уроків позакласної роботи. Методичний розум як основа творчого планування, в якому відображено сприйняття учителем музичних творів, уявлення про рівень розвитку учнів, розуміння мети музичного виховання. Різні прийоми планування. Застосування карток. Планування позакласних занять та різноманітних заходів (свят, дискотек, олімпіад, діяльність гуртків).

Педагогічна оцінка як важливий засіб музичного навчання і виховання школярів. Головне призначення оцінки – викликати у дітей прагнення пізнати музику, стимулювати зацікавлене ставлення до музичних занять, тактовно вказати на недоліки у музичній діяльності.

Основні функції перевірки і оцінки навчальних досягнень учнів: освітня, виховна, розвивальна, стимулюючо-мотиваційна, управлінська. Проблема складності оцінювання результатів музичного виховання. Принципова відмінність між оцінкою колективних форм занять музикою та оцінкою індивідуальних особливостей кожного учня окремо. Оцінювання дітей за кінцевим результатом засвоєння теми чверті, півріччя. Види контролю: поточний, підсумковий, колективний.

Критерії оцінки розвитку музичної культури дітей, їх музичних здібностей, виконавської діяльності, музичного сприймання: інтерес до музики і безпосередній відгук на неї; висловлювання дітей про прослуханий музичний твір; уміння користуватись набутими знаннями і виконавськими навичками; грамотність співу тощо. Чотири рівні оцінювання: початковий, середній, достатній, високий (програма «Музика» Р. Марченко, О. Ростовський, Л. Хлебнікова).

Специфіка оцінювання навчальних досягнень учнів дитячих музичних шкіл. Сучасна програма підготовки у музичних школах, її основні завдання: загально естетичний розвиток дітей та професійна підготовка виконавців початкової ланки. Диференційований підхід до роботи з учнями та різний підхід до оцінки. Поняття «індивідуальна оцінка». Специфіка конкретної оцінки музиканта-виконавця.

Література основна: 3,4,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,17,21

Модульна контрольна робота № 3

1. Визначте основні форми музичної діяльності дітей.
2. Обґрунтуйте стадії сприйняття музики під час її слухання.
3. Охарактеризуйте виконавчо-творчу форму музичної діяльності дітей.
4. Перерахуйте види співу та дайте їм характеристики.
5. Визначте роль музично-пізнавальної та суспільно-корисної діяльності у збагаченні музичної обізнаності дітей.
6. Дайте загальну характеристику уроку музичного мистецтва у загальноосвітній школі.
7. Проаналізуйте різні види музичної діяльності під час уроків музичного мистецтва в школі.
8. Складіть план розучування пісні на уроці музичного мистецтва в школі.
9. Визначте, завдяки єдності яких складових елементів досягається цілісність уроку музичного мистецтва.
10. Дайте загальну характеристику навчальної програми «Музика» (О. Ростовський, Л. Хлебнікова, Р. Марченко) для середньої загальноосвітньої школи.
11. Обґрунтуйте роль психологічних і вікових факторів у контексті готовності дітей до музичного навчання і виховання.
12. Визначте об'єм музичних знань учнів у класах: початкової школи та основної школи.
13. Розкрийте суттєву відмінність методики музичного навчання і виховання у початковій школі (1-4 класи) від методики роботи в основній школі (5-8 класи).
14. Проаналізуйте думки видатного педагога ХХ ст. В. Сухомлинського щодо естетичного виховання дітей засобами музичного мистецтва.
15. Розкрийте сутність міжпредметних зв'язків як важливого фактору оптимізації навчання, підвищення його результативності.
16. Обґрунтуйте сутність понять «інтеграція» і «диференціація», їх спільні та відмінні риси.
17. Проаналізуйте програму «Мистецтво» (Л. Масол) для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання.
18. Розкрийте методичні основи планування уроку музичного мистецтва.
19. Охарактеризуйте основні функції оцінки навчальних досягнень учнів.
20. Проаналізуйте критерії оцінки концертних виступів та результатів навчання учня.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Музично-педагогічна діяльність учителя музичного мистецтва

Тема 4.1. Професійна діяльність учителя музичного мистецтва

Професійна діяльність учителя музичного мистецтва як поєднання педагогічної, виконавської, дослідницької та інших видів діяльності, які синтезовані у загально-професійних та спеціальних музичних здібностях, знаннях та вміннях.

Види професійної діяльності учителя музичного мистецтва:

1. Конструктивна діяльність як проектування художньо-творчого та художньо-педагогічного процесу (підготовка репертуару; аналіз та інтерпретація музичних творів; ефективне застосування та поєднання різних методів навчання; особистісна адаптація обраної вчителем навчальної програми; планування можливих уроків музики, позакласних форм і видів музичних занять).
2. Комунікативно-організаторська діяльність як формування професійно значущих якостей викладача (організованість, ініціативність, відповідальність, тощо), пов'язаних з його здатністю до самоорганізації, саморегуляції дій. Світогляд, ідеали, смаки, ціннісні орієнтації вчителя музичного мистецтва як регулятори його організаторської діяльності. Комунікативна діяльність учителя музики як вміння встановлювати взаємовідносини з колективом; співпрацювати з дітьми, батьками, колегами; здатність до емпатії, до розуміння сенсу художньо-творчої та художньо-педагогічної діяльності. Педагогічні умови ефективності комунікативно-організаторської діяльності.
3. Дослідницька діяльність учителя музичного мистецтва як сформованість його дослідницької культури, готовність вивчати віддалені результати дослідницьких проектів; потреба в здійсненні педагогічного експерименту; створення власних дослідницьких проектів шляхом застосування нових методичних прийомів та систем; підвищення його професійного рівня, творчого потенціалу і розвитку особистості в цілому.
4. Музично-виконавська діяльність учителя музичного мистецтва як розвиток художницьких можливостей особистості (творчої уяви інтуїції, техніки натхнення, художньо-медитативного зосередження); прагнення захопити дітей музикою на основі власного музикування; залучення учнів у спільну виконавську діяльність; пробудження творчих здібностей дітей, їх уяви, асоціативного мислення тощо.
5. Гуманістична спрямованість діяльності вчителя музичного мистецтва як ставлення до дитини як до найвищої цінності, визнання її права на свободу і щастя, вільний розвиток здібностей. Видатні педагоги

(Я. Коменський Г. Сковорода, А. Дістервег, К. Ушинський, В. Сухомлинський та ін.) про гуманістичний смисл педагогічної діяльності. Гуманістичне мислення як узагальнена система поглядів сучасного вчителя.

Література основна: 2,5,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,10,12,16,17,18

Тема 4.2. Особистість учителя музичного мистецтва та його професійні якості

Учитель музичного мистецтва як сполучна ланка між музичним інструментом і дитиною; провідник високої духовної та музичної культури; зразок ставлення до мистецтва, до світу в цілому. Світоглядні переконання учителя музичного мистецтва у створенні та реалізації власної духовно-особистісної концепції взаємодії з музикою, дитиною, конкретною музично-педагогічною практикою; встановленні з ними діалогічних стосунків у категоріях вищих людських цінностей (О. Олексюк).

Статус учителя музичного мистецтва в сучасному суспільстві. Пріоритетні професійні якості учителя музичного мистецтва:

- Музикальність учителя музичного мистецтва, яка проявляється у всіх видах його педагогічної діяльності (вокальне та інструментальне виконавство, управління вокально-хоровою роботою з учнями, керування інструментальним дитячим виконавством, організація музичних спектаклів).
- Емпатійність учителя музичного мистецтва як здатність до співпереживання, до встановлення духовного контакту з людьми, душевність, сердечність. Методи, які обумовлюють успішний розвиток емпатійності вчителя музичного мистецтва: асоціативний метод; рольове ототожнення з образом музичного твору; особистісне, суб'єктивне проживання ним уроку музики.
- Професійне мислення учителя музичного мистецтва як єдність складових: музичного мислення; психолого-педагогічного мислення; професійно-особистісна рефлексія; музично-педагогічна інтуїція.
- Артистизм як інтегруюча якість емоційно-експресивної, художньо-інтелектуальної та художньо-організаційної сторін художньо-комунікативної діяльності. Основні методи, що сприяють розвитку артистизму у майбутнього вчителя музичного мистецтва: музично-комунікативний тренінг, емоційно-образний показ учителем

музичного матеріалу, моделювання музично-педагогічних ситуацій тощо.

- Творчий, креативний характер музично-педагогічної діяльності учителя музичного мистецтва як вияв результативності його професійної діяльності у виховному, навчальному і розвивальному аспектах.
- Особистісна професійна позиція учителя музичного мистецтва у яскраво вираженому, зацікавленому і обґрунтованому ставленні до музично-педагогічної дійсності, до дитини, до музики, до викладання музики.

Література основна: 1,6,8,10,11

Література додаткова: 1,4,16,17,19,25

Тема 4.3. Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музичного мистецтва

Категорія «компетентність» як результат нового підходу до оцінки людських ресурсів, а ідея компетентнісно-орієнтованої освіти як одна з відповідей на запитання про напрями її модернізації. Визначення понять «компетенція» та «компетентність», їх відмінні ознаки. Теоретичні проблеми компетентнісного підходу до навчання у сучасних науково-педагогічних дослідженнях (С. Бондар, І. Єрмакова, О. Кононко, О. Овчарук, О. Савченко, Т. Сорочан, Л. Сохань, А. Хуторський, В. Циби та ін.).

Три групи компетентностей, що формуються у процесі загальної мистецької освіти, розроблені Л. Масол і визначені як особистісні (ОК), функціональні (ФК), соціальні (СК).

- Особистісні компетенції як загальнокультурні (ціннісно-орієнтаційні та художньо-світоглядні) та культуру творчі (етнокультурні, полікультурні, культурно-дозвіллеві).
- Функціональні компетенції як предметні (музичні, образотворчі, театральні, хореографічні тощо); міжпредметні галузеві (художньо-естетичні) та міжгалузеві (гуманітарно-естетичні); метапредметні (загально навчальні), до яких належать пізнавальні, саморегулятивні (самоосвіта, самовиховання), креативні.
- Соціальні компетенції як художньо-комунікативні та соціально-практичні, які формуються під час різних форм колективної художньо-творчої діяльності учнів.

Структурна характеристика поняття «компетентність» як визначення її якостей: інтегративний і творчий характер; висока ефективність результату; практико-орієнтовна спрямованість освіти; співвідношення критерію з ціннісно-смысловими характеристиками особистості; академічна і трудова

мобільність.

Компетентність не тільки як набір компетенцій, сума знань, вмінь і навичок, а як інтегративна якість особистості, що включає мотиваційну, соціальну і поведінкову складові.

Мистецька компетентність майбутнього учителя музичного мистецтва як єдність знань з історії, теорії, методики викладання мистецтва; художньо-творчих умінь в галузі виконавства та досвіду практичної художньо-освітньої діяльності.

Компоненти мистецької компетентності: когнітивно-пізнавальний, емоційно-ціннісний; діяльнісно-творчий. Педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування мистецької компетенції майбутнього учителя музичного мистецтва.

Література основна: 5,6,8

Література додаткова: 7,16,17,24,25,27

Тема 4.4. Діагностика мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва

Визначення рівня сформованості того чи іншого утворення як умовної міри, що дає змогу досягнути явище і на цій підставі дати йому оцінку.

Діагностика компетентностей студентів в залежності від визначення їхньої рівневої характеристики. Інструментарій вимірювання компетентності. Індикатори компетентності: 1) складання портфоліо студентів; 2) застосування в навчальному процесі практикоорієнтованих і ситуаційних завдань; 3) обов'язковий публічний захист курсових робіт; 4) введення в практику проміжкового контролю комплексних екзаменів; 5) включення в підсумковий державний іспит інтегрованих завдань професійної спрямованості; 6) збільшення кількості практикумів; 7) розробка тестів мінімальної компетентності; 8) використання кейс-вимірювачів у вигляді спеціальних проблемних завдань.

Компетентність студентів як більш високий рівень підготовленості, ніж відповідність вимогам ДОС (Державний освітній стандарт), так як включає не тільки знання і вміння, а й досвід діяльності, досягнення і особистісні якості студента.

Використання різних методик для діагностування мистецьких компетентностей студентів. Традиційні методики діагностування: педагогічний моніторинг, зрізовий та лонгітюдний методи, анкетування, тестування, рейтинг та ін. Проективні методики діагностування (методики структуризації, конструювання, інтерпретації, доповнення, катарсичні, вивчення експресії, вивчення продуктів творчості) як вдале доповнення традиційних методик, що дають змогу дослідити ті аспекти психічного життя

особистості, які неможливо вивчити при застосуванні стандартних прийомів.

Література основна: 2,5,6,8

Література додаткова: 7,16,17,20,24,27

Модульна контрольна робота № 4

1. Дати загальну характеристику основним видам професійної діяльності учителя музичного мистецтва .
2. Розкрити сутність конструктивної діяльності учителя музичного мистецтва.
3. Визначити основні завдання комунікативно-організаторської професійної діяльності учителя музичного мистецтва.
4. Проаналізувати дослідницьку діяльність учителя музичного мистецтва.
5. Обґрунтувати особливості музично-виконавської діяльності учителя музичного мистецтва.
6. Охарактеризувати основні різновиди музично-виконавської діяльності учителя музичного мистецтва.
7. Проаналізувати думки видатних педагогів і філософів (Я. Коменський, Г. Сковорода, А. Дістервег, К. Ушинський, В. Сухомлинський) щодо гуманістичного смислу педагогічної діяльності.
8. Обґрунтувати значення статусу професії учителя музичного мистецтва в сучасному суспільстві.
9. Визначити пріоритетні особистісні якості учителя музичного мистецтва. Проаналізувати професійне мислення учителя музичного мистецтва як поєднання мистецького та наукового аспектів мислення.
10. Визначити основні аспекти рефлексивної діяльності учителя музичного мистецтва.
11. Охарактеризувати інтегративні компоненти артистизму учителя музичного мистецтва.
12. Проаналізувати основні методи, що сприяють розвитку артистизму у майбутнього учителя музичного мистецтва.
13. Визначити основні напрями самостійної роботи учителя музичного мистецтва.
14. Розкрити сутність понять «компетентність», «компетенція», «компетентний».
15. Проаналізувати основні групи компетентностей: особистісні, функціональні та соціальні.
16. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва.
17. Визначити професійне коло застосування мистецьких компетентностей.
18. Проаналізувати критерії діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
19. Розкрити сутність індикаторів вимірювання компетентностей студентів.

20. Проаналізувати проєктивні методи у діагностиці мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва.

III. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Теоретичні основи музичної освіти і навчання

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1.2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у ХХ ст.

1. Розкрити сутність педагогічної системи музично-ритмічного виховання Е. Жак -Далькроза.
2. Проаналізувати характерні особливості Вальдорфської педагогіки.
3. Визначити спільні та відмінні риси методичних систем К. Орфа, З. Кодая та Б.Трічкова.

Література до теми 1.2.

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема 1.3. Музичні здібності дітей та їх розвиток

1. Розкрити зміст поняття «музичні здібності» та визначити їх структуру.
2. Охарактеризувати основні музичні здібності та особливості їх розвитку у дітей (відчуття ладу, музично-слухові уявлення, музично-ритмічне відчуття).
3. Розкрити сутність загальних музичних здібностей (музична пам'ять, психомоторні здібності).
4. Визначити спеціальні музичні здібності.
5. Визначити основні проблеми розвитку музичних здібностей дітей.
6. Проаналізувати одну із сучасних методик формування та розвитку музичних здібностей дітей на уроках музики у школі.

Література до теми 1.3.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 2.1. Сучасні принципи музичного навчання

1. Розкрити поняття «дидактичні принципи музичного навчання»
2. Охарактеризувати принципи систематичного та послідовного навчання;
3. Визначити сутність принципу цілісності знань; принципу доступності навчання; принцип наочності навчання.

4. Проаналізувати специфіку застосування принципу індивідуального підходу; принцип активності; принцип єдності виховання, освіти і розвитку; принципу зв'язку з життям.

Література до теми 1.4.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

Тема 2.3. Методи, прийоми та форми організації цілісного музично-педагогічного процесу

1. Форми організації навчально-виховного музично-педагогічного процесу.
2. Співвідношення колективної, групової та індивідуальної діяльності на різних етапах навчання.
3. Структура музичних уроків, методи їх проведення.
4. Основні етапи підготовки вчителя до уроку музичного мистецтва.

Література до теми 2.3.

Змістовий модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання

Семінарське заняття № 5 (2 год.)

Тема 3.1. Музична діяльність дітей

1. Вплив різних видів діяльності на цілісний розвиток дитини. Психолого-педагогічне дослідження проблем музичного розвитку дитини.
2. Особливості музичної діяльності та їх роль у розвитку музичних здібностей дітей.
3. Загальна характеристика основних форм музичної діяльності.
4. Специфіка, порівняння і співвідношення видів музичної діяльності.
5. Музичне сприйняття як основа формування музичної культури, емоційного переживання змісту музики.
6. Дитячий голос і особливості його розвитку.
7. Взаємозв'язок і взаємозалежність навчання і творчості дітей.
8. Музично-освітня діяльність дітей.

Література до теми 3.1.

Семінарське заняття № 6 (2 год.)

Тема 3.2. Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі

1. Дати загальну характеристику уроку музичного мистецтва як основної форми музичного та естетичного виховання дітей.
2. Проаналізувати різні види музичної діяльності під час уроків музичного мистецтва в школі.
3. Розкрити організаційно-педагогічні умови, що сприяють ефективному проведенню уроку музичного мистецтва в школі.

Література до теми 3.2.

Змістовий модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музичного мистецтва

Семінарське заняття № 7 (2 год.)

Тема 4.1. Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музичного мистецтва

1. Розкрити сутність понять «компетентність», «компетенція», «компетентний».
2. Проаналізувати три групи компетентностей (особистісні, функціональні, соціальні), що формуються у процесі загальної мистецької освіти.
3. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Література до теми 4.1.

IV. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль I. Теоретичні основи музичної освіти і навчання					
Тема 1.1.	1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання. 2. Визначити складові музичного	8 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка	5

	навчання. 3. Схарактеризувати основні музичні здібності та шляхи їхнього розвитку.			повідомлень.	
Тема 1.2.	1. Розкрити основні тенденції розвитку західноєвропейського музичного виховання у ХХ ст. 2. Проаналізувати основні положення методичних систем К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка). 3. Навести приклади використання методу імпровізації на уроках музики за системою одного з зарубіжних музикантів-педагогів	8 год.	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті.	5
Тема 1.3.	1. Розкрити зміст поняття «музичні здібності» та визначити їх структуру. 2. Охарактеризувати основні музичні здібності та особливості їх розвитку у дітей (відчуття ладу, музично-слухові уявлення, музично-ритмічне відчуття). 3. Розкрити сутність загальних музичних здібностей (музична пам'ять, психомоторні здібності). 4. Визначити спеціальні музичні здібності. 5. Визначити основні проблеми розвитку музичних здібностей дітей. 6. Проаналізувати одну із сучасних методик формування та розвитку музичних здібностей дітей на уроках музики у школі.	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Модуль II. Дидактичні принципи, методи, прийоми та форми цілісного музично-педагогічного процесу.					
Тема 2.1	1. Визначити сучасні дидактичні принципи музичного навчання. 2. Проаналізувати думки видатних педагогів ХХ ст. (Б. Асаф'єв, Н. Гродзенська, В. та С. Шацькі, Д. Кабалевський) щодо основних принципів навчання музики в школі. 3. Розкрити важливість застосування принципів індивідуального підходу та активності в музичній педагогіці.	8 год	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	
Тема 2.2	1. Класифікувати методи музичного навчання. 2. Проаналізувати на вибір один із методів музичного навчання.	8 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Дати власне визначення методики викладання музики. 4. Розкрити сутність гри та її виховне значення. 				
Тема 2.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу. 2. Розкрити значення уроку музики як основної форми шкільного музичного навчання і виховання. 3. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять. 4. Схарактеризувати форми організації музичних занять в системі спеціалізованої позашкільної освіти. 	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання					
Тема 3.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити роль музичного сприйняття в ряді форм спілкування з музикою. 2. Розкрити значення хорового співу, пластичного інтонування, елементарного музикування у розвитку музичних здібностей дітей. 3. Скласти план методичної роботи з учнями, з метою розвитку музичного сприймання на основі інтеграції різних видів музичної діяльності. 	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати загальну характеристику уроку музики в школі. 2. Скласти план розучування пісні на уроці музики в школі. 3. Назвати типи уроків музичного мистецтва. 4. Схарактеризувати урок музики як урок мистецтва. 	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 3.3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати структуру та зміст вітчизняних навчальних посібників з теорії та методики музичної освіти. 2. Обґрунтувати роль психологічних і вікових факторів щодо готовності дітей до музичного навчання і виховання. 3. Розкрити суттєву відмінність методики музичного навчання і виховання у початковій школі (1-4 класи) від методики роботи в основній школі (5-8 класи). 	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти сценарій цілісного уроку музики, в якому представлено 	2 год.	Див. літературу	Підготовка повідомлень.	5

	<p>інтеграцію різних видів мистецтв.</p> <p>2. Розкрити сутність міжпредметних зв'язків як важливого фактору оптимізації навчання музики.</p> <p>3. Проаналізувати програму «Мистецтво» (Л.Масол) для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання.</p>		до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	
Тема 3.5	<p>1. Визначити методичні основи планування уроку музики.</p> <p>2. Схарактеризувати основні функції оцінки навчальних досягнень учнів.</p> <p>3. Проаналізувати критерії оцінки концертних виступів та результатів навчання учнів.</p>	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музичного мистецтва					
Тема 4.1.	<p>1. Дати загальну характеристику основним видам професійної діяльності учителя музичного мистецтва.</p> <p>2. Проаналізувати дослідницьку діяльність учителя музичного мистецтва.</p> <p>3. Обґрунтувати особливості музично-виконавської діяльності учителя музичного мистецтва.</p>	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 4.2.	<p>1. Обґрунтувати значення статусу професії учителя музичного мистецтва в сучасному суспільстві.</p> <p>2. Назвати професійно значущі особистісні якості вчителя музичного мистецтва.</p> <p>3. Проаналізувати думки видатних педагогів і філософів (Я.Коменський, Г. Сковорода, А. Дістерверг, К. Ушинський, В. Сухомлинський) щодо гуманістичного смислу педагогічної діяльності.</p>	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 4.3.	<p>1. Дати визначення поняттям «компетентність», «компетенція», «компетентний».</p> <p>2. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва.</p> <p>3. Визначити педагогічні умови ефективної реалізації основних</p>	2 год.	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5

	положень формування мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва.				
Тема 4.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати критерії діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів. 3. Схарактеризувати проєктивні методи у діагностиці мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва. 	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5

V.Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 72 год.; лекції – 20 год., семінарські заняття – 8 год.; самостійна робота – 40 год., підсумковий контроль – 4 год., курсовий проект.

VII семестр

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Теоретичні основи музичної освіти і навчання			Дидактичні принципи, методи, прийоми та форми цілісного музично- педагогічного процесу		
Кількість балів за модуль	65 балів			65 балів		
Заняття	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3
Теми лекцій (6 балів)	Зміст музичного навчання та його складові (1 бал)	Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст. (1 б.)	Музичні здібності дітей та їх розвиток (1б)	Сучасні принципи музичного навчання (1 бал)	Методи та прийоми музичного навчання та виховання (1 бал)	Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу (1 бал)
Теми семінарських занять (44 бали)		Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст. (1+10 б.)	Музичні здібності дітей та їх розвиток (1+10 б)	Сучасні принципи музичного навчання (1+10 бал)	Методи та прийоми музичного навчання та виховання (1+10 бал)	
Самостійна робота (30 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (50 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів			Проміжний модульний контроль 25 балів		
Підсумковий контроль	Залік					

**Всього балів : 130,
Коефіцієнт – 1,3**

V. Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 108 год.; лекції – 8 год., семінарські заняття – 6 год.; самостійна робота – 20 год., підсумковий контроль – 2 год., семестровий контроль – 72 год.

VIII семестр

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Модулі	Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV			
Назва модуля	Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання					Музично-педагогічна діяльність учителя музичного мистецтва			
Кількість балів за модуль	74 бали					58 балів			
Заняття	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	4.1	4.2	4.3	4.4
Теми лекцій (4 бали)			Методика викладання музики на різних вікових етапах (1 бал)		Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання (1 бал)		Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості (1 бал)	Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики (1 бал)	
Теми семінарських занять (33 бали)	Музична діяльність дітей (1 +10 бал)	Особливості проведення уроків музики в школі (1+10 балів)				Професійна діяльність учителя музичного мистецтва (1+10 б.)			
Самостійна робота (45 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу (5 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музики (5 балів)
Поточний контроль (25 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів								
Підсумковий контроль	Екзамен								

Всього балів до екзамену : 132 Коефіцієнт - 2,2, кількість балів з урахуванням коефіцієнту – 60; екзамен – 40 балів.

VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Питання для самостійної роботи	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Теоретичні основи музичної освіти і навчання.			
Тема 1.1. Зміст музичного навчання та його складові	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання. 2. Визначити складові музичного навчання. 3. Схарактеризувати основні музичні здібності та шляхи їхнього розвитку. 	Опитування	5
Тема 1.2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити основні тенденції розвитку зарубіжного музичного виховання у XX ст. 2. Проаналізувати основні положення методичних систем К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка). 3. Навести приклади використання методу імпровізації на уроках музики за системою одного з зарубіжних музикантів-педагогів. 	Опитування	5
Тема 1.3.Музичні здібності дітей та їх розвиток	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити зміст поняття «музичні здібності» та визначити їх структуру. 2. Охарактеризувати основні музичні здібності та особливості їх розвитку у дітей (відчуття ладу, музично-слухові уявлення, музично-ритмічне відчуття). 3. Розкрити сутність загальних музичних здібностей (музична пам'ять, психомоторні здібності). 4. Визначити спеціальні музичні здібності. 5. Визначити основні проблеми розвитку музичних здібностей дітей. 6. Проаналізувати одну із сучасних методик формування та розвитку музичних здібностей дітей на уроках музики у школі. 	Опитування	5
Змістовий модуль II. Дидактичні принципи, методи, прийоми та форми цілісного музично-педагогічного процесу			
Тема 2.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити сучасні сучасні дидактичні принципи музичного навчання. 2. Проаналізувати думки видатних педагогів XX ст.(Б.Асаф'єв, Н. Гродзенська, В. та С. Шацькі, Д. Кабалевський) щодо основних принципів навчання музики в школі. 3. Розкрити важливість застосування принципів індивідуального підходу та активності в музичній педагогіці. 	Опитування	5

Тема 2.2. Методи та прийоми музичного навчання та виховання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікувати методи музичного навчання. 2. Проаналізувати на вибір один із методів музичного навчання. 3. Дати власне визначення методики викладання музики. 4. Розкрити сутність гри та її виховне значення. 	Опитування	5
Тема 2.3. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу. 2. Розкрити значення уроку музичного мистецтва як основної форми шкільного музичного навчання і виховання. 3. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять. 4. Схарактеризувати форми організації музичних занять у системі спеціалізованої позашкільної освіти. 	Опитування	5
Змістовий модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання.			
Тема 3.1. Музична діяльність дітей	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити роль музичного сприймання в ряді форм спілкування з музикою. 2. Розкрити значення хорового співу, пластичного інтонування, елементарного музикування у розвитку музичних здібностей дітей. 3. Скласти план методичної роботи з учнями з метою розвитку музичного сприймання на основі інтеграції різних видів музичної діяльності. 	Опитування	5
Тема 3.2. Особливості проведення уроків музичного мистецтва в школі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати загальну характеристику уроку музичного мистецтва в школі. 2. Скласти план розучування пісні на уроці музичного мистецтва в школі. 3. Назвати типи уроків музичного мистецтва. 4. Схарактеризувати урок музики як урок мистецтва. 	Опитування	5
Тема 3.3. Методика викладання музики на різних вікових етапах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати структуру та зміст вітчизняних навчальних посібників з теорії та методики музичного освіти. 2. Обґрунтувати роль психологічних і вікових факторів щодо готовності дітей до музичного навчання і виховання. 3. Розкрити суттєву відмінність методики музичного навчання і виховання у початковій школі (1-4 класи) від методики роботи в основній школі (5-8 класи). 	Опитування	5
Тема 3.4. Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти сценарій цілісного уроку музики, в якому представлено інтеграцію мистецтв. 2. Розкрити сутність міжпредметних зв'язків як важливого фактору оптимізації навчання музики. 3. Проаналізувати програму «Мистецтво» 	Опитування	5

естетичного циклу	(Л.Масол) для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання.		
Тема 3.5. Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити методичні основи планування уроку музики. 2. Схарактеризувати основні функції оцінки навчальних досягнень учнів. 3. Проаналізувати критерії оцінки концертних виступів та результатів навчання учнів. 	Опитування	5
Змістовий модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музичного мистецтва			
Тема 4.1. Професійна діяльність учителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати загальну характеристику основним видам професійної діяльності учителя музичного мистецтва. 2. Проаналізувати дослідницьку діяльність учителя музичного мистецтва. 3. Обґрунтувати особливості музично-виконавської діяльності учителя музичного мистецтва. 	Опитування	5
Тема 4.2. Особистість учителя музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтувати значення статусу професії учителя музичного мистецтва в сучасному суспільстві. 2. Назвати професійно значущі особистісні якості вчителя музичного мистецтва. 3. Проаналізувати думки видатних педагогів і філософів (Я. Коменський, Г. Сковорода, А. Дістерверг, К. Ушинський, В. Сухомлинський) щодо гуманістичного смислу педагогічної діяльності. 	Опитування	5
Тема 4.3. Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати визначення поняттям «компетентність», «компетенція», «компетентний». 2. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва. 3. Визначити педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва. 	Опитування	5
Тема 4.4. Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати критерії діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів. 3. Схарактеризувати проєктивні методи у діагностиці мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва. 	Опитування	5

**VII. РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО
(МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ
(7-й сем.)**

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	6	6
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	6	30
4.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	4	40
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
6.	ПМК (залік)			
	Всього			130

Всього балів : 130; коефіцієнт – 1,3

(8-й сем.)

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	3	3
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	9	45
4.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	3	30
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
6.	Всього без підсумкового контролю і без урахування коефіцієнта	130 (7-й сем.) + 107 (8-й сем.) = 237		
7.	Підсумковий контроль (іспит)			40
	Всього:			100

Всього балів до екзамену : 237 Коефіцієнт – 3, 95 кількість балів з урахуванням коефіцієнту – 60; екзамен – 40 балів.

Навчальні досягнення з дисципліни «Музична педагогіка» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

**Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни
«Музична педагогіка»
(7-й сем.)**

М О Д У Л І						Індивідуальна робота	Модульні контрольні роботи
Змістовий модуль I (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)			Змістовий модуль II (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)			ЗМ II ЗМIII	ЗМ II ЗМIII
T1	T2	T1	T2	T3	T4	-	50
6	17	17	17	17	6		

Разом: 130 балів

(8-й семестр)

М О Д У Л І									Індивідуальна робота	Модульні контрольні роботи
Змістовий модуль III (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)					Змістовий модуль IV (лекційні, семінарські заняття, лабораторні, самостійна робота)				ЗМ II ЗМIII	ЗМ II ЗМIII
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	-	25
16	16	6	5	6	16	6	6	5		

Разом: 107 балів

**Розподіл балів, що присвоюються за виконання курсової роботи з
навчальної дисципліни «Музична педагогіка»**

Четвертий курс (7-й семестр)

Обґрунтування теми курсної роботи (вступ)	Основна частина курсної роботи	Захист курсової роботи	Сума
до 20 балів	до 40 балів	до 40 балів	100 балів

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ***I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності*****1) За джерелом інформації:**

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Музична педагогіка».

X. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

(напрями досліджень)

1. Національна українська обрядовість як чинник морального виховання учнів на уроках музичного мистецтва.
2. Дитина як суб'єкт теорії та методики музичного виховання.
3. Взаємодія вчителя та учня у процесі музичних занять.
4. Актуальні проблеми та тенденції розвитку сучасної музичної педагогіки.
5. Здобутки європейської музичної педагогіки від античності до кінця ХІХ століття (історичний період за вибором студента).
6. Система музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.
7. Система музичного виховання Карла Орфа.
8. Система музичного виховання Золтана Кодая.
9. Метод «Столбця» Бориса Трічкова.
10. Вальдорфська педагогіка.
11. Етапи становлення та розвитку мистецької освіти в Україні.
12. Особливості музичної освіти та виховання у братських школах.
13. Музичне виховання в просвітницькій діяльності Григорія Сковороди.
14. Новаторська музично-педагогічна діяльність українських композиторів: М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового та ін.
15. Методи музичного навчання і виховання.
16. Розвивальна функція міжпредметних зв'язків у початковій музичній освіті.
17. Урок музичного мистецтва як основна форма організації музичної освіти учнів.
18. Особливості, типи та структура уроку музичного мистецтва.
19. Методичні основи планування уроку музичного мистецтва.
20. Організація та види діяльності учнів на уроці музичного мистецтва.

21. Вікова характеристика учнів з огляду їхньої готовності до музичного навчання і виховання.
22. Форми організації позакласних музичних занять.
23. Методичні основи планування уроку музичного мистецтва.
24. Естетичне сприйняття музики в процесі духовного розвитку школярів.
25. Музика як педагогічний засіб формування гуманістичних переконань підлітків.
26. Сприймання музики як психолого-педагогічна проблема.
27. Оптимізація процесу розвитку музично-творчих здібностей дітей у процесі ігрової діяльності.
28. Розвиток ритмічного слуху дітей на уроках музичного мистецтва.
29. Розвиток теоретичного мислення старшокласників у процесі аналізу поліфонічної музики.
30. Розвиток емоційної сфери учнів на уроках музичного мистецтва.
31. Ціннісні орієнтації в музичній освіті.
32. Соціокультурний розвиток дітей у процесі музичного виховання.
33. Основні форми художнього вчинку в інтерпретаційному процесі: естетичний аналіз, виконавська імпровізація та концертне виконавство.
34. Технології розвивального музичного навчання та виховання.
35. Пріоритетні професійні якості вчителя музичного мистецтва.
36. Сфери та види професійної діяльності вчителя музичного мистецтва.
37. Компетентнісний підхід у загальній мистецькій освіті.
38. Мистецька компетентність як освітній результат підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.
39. Принципи ціннісної взаємодії музики, викладача й учня в досягненні вищих духовних цінностей.
40. Духовний потенціал особистості як пріоритетний вектор розвитку музично-педагогічного процесу XXI століття.

ХІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абдуллин Э. Б. Методология педагогики музыкального образования: учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений / Э. Б. Абдуллин. – 3-е изд., испр. и доп. М.: «Издательство Гном», 2010. – 416 с.
2. Горбенко С. С. Історія гуманізації музичної освіти. Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання / С. С. Горбенко. – м. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2007. – 348 с.

3. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник/ О. О. Гумінська . – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. – 104 с.
4. Дмитриева Л. Г. Методика музикального виховання в школі: Уч. для студ. серед. пед. учеб. заведений / Л. Г.Дмитриева, Н. М.Черноиваненко. – 3-е изд., стереотип. – М.: Академия, 2000. – 240 с.
5. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
6. Олексюк О. М. Музична педагогіка: Навч. посібник / О. М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
7. Олексюк О. М. Музично-педагогічний процес у вищій школі / О. М. Олексюк, М. М.Ткач. – К.: Знання України, 2009. – 123 с.
8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)/ Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 274 с.
9. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник / Е. П. Печерська. – К.: Либідь, 2001. – 272 с.
10. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. Посібник / О. Я. Ростовський. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2011. – 640 с.
11. Черкасов В. Ф. Теорія і методики музичної освіти [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с

Додаткова

1. Алиев Ю. Б. Настольная книга школьного учителя-музыканта / Ю. Б. Алиев. – М.: Валдос, 2000. – 336 с.
2. Арчажникова Л. Г. Методика музикального воспитания: Уч. Пособие / Л. Г. Арчажникова. – М.: Изд-во. МГЗПИ, 1990. – Ч1. – 50 с.
3. Бонфельд М.Ш. История музыкознания: пособие по курсу «Основы теоретического музыкознания»: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Музыкальное образование»/ М. Ш. Бонфельд. – М.: Изд-во ВЛАДОС ПРЕСС, 2011. – 320 с.
4. Бодалев А. А. Личность и общение / А. А. Бодалев. – М.: Педагогика, 1983. – 272 с.
5. Ветлугіна Н.О. Музичний розвиток дитини / Н.О.Ветлугіна. – К.: Муз. Україна, 1978. – 255 с.
6. Выготский Л. С. Педагогическая психология (Под ред. В.Давыдова) / Л. С. Выготский. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
7. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.С.Головань // Вища освіта України. – 2008. – №3. – с.23 – 30.
8. Жак Далькроз Е. Ритм и его воспитательное значение для жизни и искусства / Е. Жак-Далькроз. – СПб: Театр и искусство, 1912.

9. Кабалевский Д.Б. Основные принципы и методы экспериментальной программы по музыке для общеобразовательной школы / Д. Б. Кабалевский. – М., 1975.
10. Кирнарская Д. К. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика: Уч. пособие для студ. / Д. К. Кирнарская, Н. И. Киященко, К. В. Тарасова. – М.: Академия, 2003. – 237 с.
11. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения / Я. А. Коменский. – М.: Педагогика, 1982. – Т.1. – 443 с.
12. Крюкова В. В. Музыкальная педагогика / В. В. Крюкова. – Ростов н / Д: Феникс, 2002. – 288 с.
13. Медушевский В. В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки / В. В. Медушевский. – М.: Искусство, 1976. – 253 с.
14. Методика воспитательной работы: Уч. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. А. Байкова, Л. К. Гребенкина, О. В. Еремкина и др.; под ред. В. А. Сластенина. – М.: Академия, 2002. – 144 с.
15. Музыкальное образование в школе: Уч. пособие для студентов муз. фак. и отд. высш. и сред. учеб. завед. / Л. В. Школяр, В. А. Школяр, Е. Д. Критская и др.; под ред. Л. В. Школяр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 232 с.
16. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: Навч. посібник / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
17. Основы педагогического мастерства: Уч. пос. / Под ред. И. А. Зязюна. – К.: Просвещение, 1989. - 302с.
18. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Музика» 1-8 класи/ Марченко Р., Ростовський О., Хлебнікова Л. – К.: Шкільний світ, 2001. – 237 с.
19. Роджерс К. Творчество как усиление себя / К.Роджерс // Вопросы психологии. – 1990. - №1. – С. 164-168.
20. Романець В.А. Психологія творчості: Навч. посібник. 3-тє вид. / В. А. Романець. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
21. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька: Навч. посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2005. – 360 с.
22. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям / В.А.Сухомлинский. – К.: Рад. школа, 1973. – 288 с.
23. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей / Б.М.Теплов. Избр. труды. – В 2-х т. – М., 1983
24. Хуторской А. К. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. К. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 48-54

25. Целковников Б. М. Мировоззренческие убеждения педагога-музыканта. Поиск их смысла в диалоге с наукой, искусством и самим собой / Б. М. Целковников. – М., 1998. – 156 с.
26. Шацкая В. Н. Музыкально-эстетическое воспитание детей и юношества / В. Н. Шацкая. – М.: Педагогика, 1975. – 197 с.
27. Шемет О. В. Пространственная организация компетентного ориентированного образовательного процесса в вузе / О. В. Шемет // Педагогика. – 2010. – №6. – С. 40-44.
28. Щербакова А.И. Философия музыки и музыкального образования. Часть 1. Уч. пособие / А.И. Щербакова. – М.: ООО «Учебно-методический издательский центр «ГРАФ-ПРЕСС», 2008. – 256 с.
29. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка: Підручник / В.Д. Шульгіна. – К.: ДАКККіМ, 2005. – 271 с.
30. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / Сост. Л. А. Баренбойм. – М.: Сов. композитор, 1978. – 36.